

Přílohy

Příloha 1 ukázka doslovně přepsaného rozhovoru

Autorka (dále A): *Co se Vám vybaví, když se řekne on-line výuka?*

Učitelka (dále U): Stres. To bylo hned první, co mě napadlo. (smích)

A: *Jak on-line výuka probíhala v té první třídě?*

U: Přes aplikaci Teams. Stačí ti to takhle? Přes Teamsy jsme pracovali.

A: *Dobře. No a jak probíhala vyloženě ta výuka? Třeba konkrétně toho čtení a psaní?*

U: Tak, připojili jsme se přes tu aplikaci, mmm, děti pracovaly přes online učebnice, který měly. Takže jsme pracovali, že se promítaly ty úlohy, co byly ve slabikáři, takže se jim promítaly i na obrazovku a bylo tam spousta interaktivních cvičení. Měli jsme ty děti rozdělené do skupin. Takže jsem měla dvě ty skupiny. Já už teda nevím, kolik jsme měla těch dětí. Myslím, že dvacet nebo dvacet pět. Takže jsem je měla rozdělený na ty dvě skupiny kolem deseti dvanácti dětí v té skupince a společně jsme pracovali. Používali stíratelný tabulky, který mě ukazovaly. Dycky třeba něco napsaly, ukázaly mi to a splnily nějaký úkol co tam viděly a vlastně zároveň pracovaly s tím slabikářem, který se jim promítal na tu obrazovku, tak i s tím, co měly doma. Tak si to do něj dopisovaly. Já jsem jim vlastně ukazovala třeba nějaký cvičení, kam měly něco dopsat, oni doplnily, my jsme si to společně kontrolovaly. Pak jsme třeba používaly různý aplikace, který v té době pro tu online výuku byly. Já nevím, třeba wordwall. Na něm nějaký cvičení, ja nevím. Jo a tu tabuli bílou od Microsoftu, kdy tam měly, člověk jim ukazoval jak maj třeba psát to písmenko a tak. Takže takhle to bylo strukturovaný.

A: *Ahm, děkuji. Další otázkou je, zda jsi nějakým způsobem upravila rozvrh?*

U: Já ne, ale upravilo nám ho vedení školy, takže my jsme měli míň hodin. Bylo to dycky denně čeština, matika, ale ty děti to měly, myslím, že jednu hodinu češtiny, jednu matiky. To měly myslím denně, ale bylo to po těch půl hodinkách, takže neměly těch čtyřicet pět minut. Pak nějakou tu hodinu tělocviku, ta taky jako proběhla, nějakou angličtinu měly a teď už si úplně přesně nevybavuju. Já si myslím, že to měly tak, že sem učila jako dvě hodiny. Že to byla vlastně výuka, že sem měla jednu skupinku, jednu skupinku, to byla ta

čeština. Takže to zabralo asi tu hodinu. Pak vlastně druhá hodina byla ta matika, jakoby zase skupinka a skupinka. A pak ta další hodina, jak to tam bylo... Buďto se měla ještě výuku nějakou u tý první třídy jsem vlastně měla ještě šestáky, takže to jsem měla češtinu denně ještě s nima online a prvouku sem tam ještě někde musela mít. Takže to bylo takhle. Ale nikdy to neměly 45 minut. Vždycky to bylo kolem těch dvaceti, pětadvaceti minut no.

A: Pak tady mám otázku, jaké materiály, online programy, online nástroje pro čtení a psaní jsi používala při online hodinách, ale to už jsi mi řekla...

U: No, tak to byla ta stíratelná tabulka, online učebnice od Nové školy, to byly ty online učebnice od tohodle nakladatelství, co jsme používali. A tak

A: A pracuješ s nějakými těmito aplikacemi i v současnosti?

U: Jo, prakticky se všema. Úplně se stejnýma, co jsme tam měli, tak s nima pracujeme i teď. Interaktivní učebnice máme pořád, takže vlastně ve všem jedeme stejně.

A: Které metody a formy práce jsi ve svých hodinách používala a praktikovala?

U: No to je furt dokola. Tak, měli jsme tam třeba na udržení nějaký tý pozornosti loutky, maňásky jsem používala. Takže jako motivaci nějakou k tomu, že něco z toho jsme tam takhle vyvrbili. No a pak to bylo přes tydlencty aplikace no. No tam to bylo prostě jednoznačný. Děti se koukaly na obrazovku a já jsem je skrz tu obrazovku bavila. Tam prostě nebylo moc co jinýho udělat. Říkám, pracovaly sami si v sešitě, nebo společně se mnou, já jsem někoho vyvolávala. Dělalí jsme to takhle. Ale bylo to tak zároveň aby vlastně furt pracovaly jako všichni. Většinou byly vlastně děti zapojený do tý aktivity. Jakmile to zůstalo tak, že by měly jenom sedět a poslouchat, většinou to bylo vlastně tak, že oni u toho museli pořád něco dělat. Většinou to nebylo o tom, že b jenom poslouchaly, protože to by děti neposlouchaly nikdy nic, že jo (smích), takže to bylo tímhle způsobem. Vím, že při tom čtení tam byly hezký aplikace, že třeba bylo čtení na tom onlinu se tam objevila nějaká hvězdička že jo (v interaktivní učebnici), přečetli se slabiky třeba má a oni (děti) jí pak měly zopakovat a to si jako četly doma tímhle způsobem. Že si vyply mikrofon a pouštěly si to přes počítač. Já jsme jim říkala ty moje zvuky a oni si je měly doma procvičovat tímhle způsobem.

A: Jaká rizika podle tebe vnímáš v online výuce žáků v prvních třídách?

U: Když se nezapojí rodiče, tak je to průšvih no. Tam je prostě hrozně nutná spolupráce s rodiči. Ten žák to tam sám schopný není jako zkoordinovat ani si tam nějak zorganizovat na začátku tu práci. Po nějaké době jako jo, ale jako rozhodně je tam nutný nějaký ten dohled, toho rodiče určitě.

A: A zmínila bys něco, co pozitivně ovlivnilo žáky při online výuce? Jestli mohou tyto zkušenosti využít i v současnosti? Ty jsi vlastně měla (jméno dítěte) na online výuce v první třídě, tak můžeš zhodnotit, jestli pro ní byl nějaký přínos online výuky?

U: No měla jsem a (jméno dítěte) taky a jestli člověče je to nějak pozitivně ovlivnilo... Já si myslím, že ně. Nebo takhle u tý (jméno dítěte) si to teď zpětně vybavuju spíš tak, že jí to nebavilo. Ale třeba teď je schopná si sama obstarat informace a líp fungovat vlastně na tom počítači. Takže co se týče tý IT gramotnosti, tak to jo. To je určitě velký pozitivum no. Ale v průběhu tý první třídy byla (jméno dívky) ráda, když to skončilo no, že jí chyběli ti kamarádi.

A: Dobře, děkuji. Vzpomněla by sis teď, jaká byla kritéria hodnocení těch žáků na online výuce?

U: My jsme byli jako hodný. M jsme je v tomhle případě nějak negativně nehodnotili absolutně. Negativní hodnocení neprobíhalo. A všechno ta tak nějak bylo...ahmm..Já si ani nevzpomínám, že bysme je tam jako zkoušeli. Já teda ty prvňáky jsem určitě jako nezkoušela. Prostě probíhala výuka, ale nějaký hodnocení se dělalo až když přišli do školy. Maximálně jako když byl zadanej nějaký úkol a oni ho odevzdaly, tak za to jsme je hodnotili, ale většinou se to hodnocení nechávalo až se děti vrátí do školy, až je dáme do kupy a pak jsme je hodnotily. A hlavně to hodnocení fakt neodpovídalo tomu, co by ty děti nějak uměj, ale jakým způsobem se zapojily do tý výuky, jak se snažily a něco takovýho. Jako bylo to motivační to hodnocení a postavený na tý zpětný vazbě.

Příloha 2 – Ukázka doslovně přepsaného rozhovoru s rodičem

A: Tak, můžeme začít?

Rodič (dále jen R): No jasně.

A: Co se vám vybaví, když se řekne on-line výuka?

R: Jako mamince se mi vybaví spoustu technických obtíží, ahmmm, spoustu strávených, prosezených hodin u počítače.

A: Jak probíhala on-line výuka v první třídě?

R: noo, naštěstí moc pěkně, protože děti jsou naučený s počítačem, takže věděly, co, jak udělat. A vlastně paradoxně udržej pozornost asi dýl než ty starší děti. Měly přibližně tři vyučovací hodiny, ale bylo to prostřídáný různými aktivitami, paní učitelka je posílala běhat po bytě, malovat, stříhat, takže myslím si, že dítě si to užilo, a protože bylo docela samostatné, tak nepotřebovalo moc mojí oporu.

A: Tak na to jste mi odpověděla a jak jste pracovala vy s vaším dítětem při online výuce?

R: No víceméně jenom když potřebovala nějakou technickou pomoc nebo nějakou pomůcku do výuky (smích). Anebo úkol, tak to jsem jí třeba pomohla, ale jako že by u ní musel člověk sedět, tak to nemusel.

A: Děkuji. Další otázka se je, zda jste využívali nějaké online programy a aplikace?

R: Tak škola povinně zajistila a řekla, že musíme používat Google meet a Google učebnu a vlastně ty všechny různé aplikace na hraní nám vždycky poslala ta učitelka, takže nepamatuju si názvy, protože to většinou bylo tak, že jsme dostali proklik a byli jsme v tom prostředí, kde se třeba soutěžilo, hrálo, vyrábělo. Jo a byly to i různý jako kreativní programy, kde se jako navrhovaly obrázky, grafika. Byly to i nahrávací programy. Používali jsme hodně často i mobil, protože hodně programů a úkolů se realizovalo nahrávalo a posílalo. Fotilo a posílalo, takže konkrétní název, kromě těch uživatelských prostředí, který máme ve škole ne.

A: Aha, dobře. Spatřujete nyní nějaká rizika té online výuky v současnosti?

R: Za mě je jako velký neštěstí, že je to ta placka, protože ty děti si k tomu sednou a už se od toho neodlepí. Jo jako, že je to vlastně jenom další umělohmotný prostředí, přesto ať je kreativní, tak je prostě jenom placatý. Černá placka je nepříjemná. Jinak jako vidím v ní i spoustu pozitiv a potenciálu jo, ale pokud je něco ohrožujícího, tak to, že je to počítač.

A: No a dokázala byste říct, zda vaše dítě online výuka pozitivně ovlivnila?

R: No, já můžu srovnávat, protože mám dvě jo, Tak tu dceru si myslím, že nějak nepoznamenala, to si myslím, že jak do toho naskočila od té první tříd, tak se v tom hezky zorientovala a asi jí to pomohlo myslim v tý informatický gramotnosti, ale třeba toho staršího, který je teďka v sedmé třídě, takže vlastně tím prodělával čtvrtou, pátou a částečně šestou třídu, tak to si myslím, že ho to ovlivnilo trošku v tom smyslu, že není úplně kompetentní, třeba jako při samostatným slovním projevu, při sociální interakci aaa, protože to nenažil v té době, kdy se mu to asi mělo do toho mozku nějak dostat a jak nějak si formovat ty vzorce chování, tak seděl u počítače. Aspoň dá se na to takhle vymluvit, ale může to bejt i chyba ve výchově. (smích)

A: Jak probíhala ta spolupráce mezi učitele a rodičem?

R: Paní učitelka posílal týdenní plány a na těch meetech jsme se vlastně setkávaly, takže jsme si i mávaly a když byly nějaké problém, tak paní učitelka dost často komunikovala jako konkrétně se mnou i telefonicky, ale je to jako tím, že je mezi námi soukromý vztah, takže za sebe úplně dokonalý souznění.

A: Tak super.

A: A u té výuky čtení a psaní, co bylo nejnáročnější v té první třídě?

R: No, že ta učitelka neseseděla u nich no, že tu ruku prostě, já mám zase tu výhodu, že jsem učitelka, ale když by maminka nebyla, tak třeba neví, jaký má být nějaký ten stisk té ruky a vlastně si to musí sama zjišťovat jo, byl tam asi uvalenej velkej kámen zodpovědnosti na ty rodiče, který u mě tak nebolelo, protože mám pedagogický vzdělání a šikovnou dceru a zdatnou ve všech možnostech a dovednostech. Ale věřim tomu, že dítě, který málo a špatně četlo, tak si jako onlinem nevystačilo, ale ono by si asi nevystačilo ani normálně se školou. Tam je velkej důraz kladenej na tu domácí samostatnou péči, která by tak jako tak

na ty rodiče přepadla. Možná třeba s tou rukou no, držení tužky. Moje dcera je levačka, takže to má trošku těžší, tam třeba je super, že ten učitel nad tím dítětem sedí a dívá se, jak píše.

A: Dostala jste nějakou metodiku od paní učitelky? Jak se třeba s vaším dítětem učit číst, psát?

R: Využili jsme tady jako metodiku jsme vlastně dostali takový notičky od toho učitele, jak máme vlastně postupovat. Pro děti byly připravené ty učebny, takže dost často dostaly taky pokyny, se kterými ze začátku asi potřebovaly pomoc, byly malinký. Ale voni to maj tak nějak v kůži, takže voni vědí, kam kliknout a vědí co s tím, co se otevře. Víceméně samostatně. Ty meety si organizovaly, dostaly prostor i si vzájemně povídat jo, takže metodiku jsme dostali, rozhodně jsme do toho nebyli hozený do vody. Byli jsme ponaučení nebo spíš poučení ted, dostali jsme i technickou možnost opory, že když náhodou nějaká rodina neměla možnost mít počítače svý nebo tablety, tak jí škola nabídla zapůjčení na dobu neurčitou, takže rozhodně jako jediné asi, co jako ty rodiny řešily, bylo třeba to připojení, a i to uměly ty učitelé vlastně odpružit různými jako off-line zadáními, která se dají posílat přes bakaláře, protože škola komunikuje prostřednictvím této platformy.

Příloha 3 rozhovor se skupinou žáků

Pro svůj rozhovor jsem zvolila skupinu deseti žáků, kteří nyní dochází do čtvrtého ročníku ZŠ. V rámci jejich výuky výtvarné výchovy mi bylo dovoleno odejít se žáky na chodbu, kde mají k dispozici sezení na sedacích pytlech a kde nás při probíhající výuce nebude nikdo rušit. Žáci mě znali, protože jsem u nich několik hodin suplovala, proto také rozhovor probíhal s otevřeností bez studu sdílet informace. Jako první jsem žáky seznámila s tím, proč rozhovor budu nahrávat a jak ho poté zpracuji. Žáci seděli v kroužku a já jsem rozhovor nahrávala na diktafon, který byl položen uprostřed kroužku. Tento způsob nahrávky se neosvědčil, protože diktafon přijímal odpovědi žáků z větší vzdálenosti a některým tak nebylo rozumět. Proto jsem žakovské odpovědi snímala tak, že jsem vždy diktafon namířila na jednoho žáka, který mluvil. Po první otázce se žákům vybavily vzpomínky, jak sedí doma u počítače a jsou připojeni přes různé aplikace.

Ž1 odpověděl, že je člověk při online výuce připojen přes skywiew a je na připojen dvě hodiny a učí se jako ve škole. Dívka odpověděla téměř stejnou odpovědí, ale dodala, že paní učitelka přes monitor něco říká. V rámci první otázky se začaly objevovat odpovědi, které jsou úzce spojené s riziky online výuky.

Např.: „při té online výuce se ti to sekne a pak nevíš, co máš dělat a co se děje“

Ž2 odpověděl: „No, tak pro mě to bylo dost nepohodlný, z toho důvodu, že moje máma a můj táta museli být dlouho v práci, tak si furt museli brát dovolenou a potom jsem, když jsme jako přišli zase do školy, tak jsem musel být ve družině skoro jako do pěti“.

Ž3: „No, když ti jako ta učitelka něco vysvětluje, tak to nemusíš dobře slyšet, protože to může být rozdílně daleko. No a když ti pak něco vysvětluje, tak to pak třeba nepochopíš a seš třeba doma s někým, kdo to taky jako nechápe“.

Chlapec s OMJ odpověděl, že online výuka je nechození do školy a žák je doma celý den. Má první odpověď se ubrala směrem rizik on-line výuky a žáci ve velké míře popisovali své zkušenosti, kdy neměli dobré připojení, staré zařízení, přes které probíhal on-line přenos výuky, beznaděj, kdy se nemohli připojit zpět a nepochopili tak probíranou látku.

Ž5: „Mně to moc nevyhovovalo, protože když jsem se chtěla v mezipřestávkách bavit s kamarády, nebo prostě se bavit o tom, když něco nechápeš, tak máma na tu matiku není

prostě dobrá a když Iva (paní učitelka) vysvětlovala něco nového, tak to taky nechápe a já jsem se nemohla bavit s kamarády, protože se to po hodině třeba vypló“.

Z rozhovoru byla cítit velká frustrace z online výuky, kdy se žáci potýkali jak s technickými problémy, tak i s téměř nulovou socializací se svými spolužáky.

Další otázkou jsem žáky vrátila myšlenkami zpět, kdy jsem se jich zeptala, zda on-line výuku zažili, jaké to pro ně bylo a proč. Znovu se lynula na povrch frustrace, kdy žáci zmiňovali již zmíněný problém s připojením, nefunkční kamerou. Překvapilo mě, že žáci porovnávali situace spíše v rámci kontaktu se spolužáky. Chlapec s OMJ zmiňoval svou zkušenost, kdy si v běžném školním režimu mohl povídat se svými spolužáky, ale při on-line výuce vyplňoval svůj čas přestávkou koukáním na televizi a zhodnotil situaci jako nevyhovující.

Ž1: „Tak já si myslím, když jsem byl hodněkrát sám doma v té době, máma, tát byly hodně v práci a třeba já jsem v tu dobu s počítačem vůbec neuměl a třeba ses, když byla ta mezi přestávka, odpojil a já jsem se neuměl připojit, tak jsem občas musel zavolat mámě. No a pak jsem přišel na ten skywiew později, takže jsem o něco přišel“.

Ž6 odpověděl velmi pozitivně z hlediska časového rozmezí on-line výuky. Dle jeho názoru neprobíhala on-line výuka brzy, jako probíhá školní výuka v běžném režimu. Nemusel vstávat tak brzy a z jeho pohledu byla on-line výuka kratší.

Na otázku, zda se žáci učili podle rozvrhu, byla jasná odpověď záporná. Z rozhovorů se žáky vyplynulo, že on-line výuka v prvním ročníku trvala maximálně dvě hodiny a učili se hlavní předměty, jakou jsou čtení, psaní a matematiku, která je na této základní škole vyučovaná Hejného metodou.

Další otázkou jsem se snažila směřovat žáky k nalezení pozitiv on-line výuky. Odpovědělo mi sedm žáků, kteří vyhodnotili pozitiva on-line výuky tím, že zmiňovali kratší čas výuky, který porovnávali s běžnou výukou a trávením času ve družině a také trávení přestávek mimo domov.

Ž1 zmínil jako velké pozitivum on-line výuky pobyt u babičky, která bydlela daleko.

Poslední otázku, kterou jsem položila, jsem chtěla zjistit, zda žáci získali v rámci on-line výuky nějaké zkušenosti, které jim v současnosti pomohli a aby je více konkretizovali,

protože cílem mé diplomové práce není zjistit pouze rizika online výuky, ale také její přínos do současnosti. Ž1 odpověděl, že se naučil pavouka a dále specifikoval, co to pavouk je. Říká: „Já jsem se naučil pavouk. To je taková věc, kde prostě máš čísla a ty pak podle čar nějak to, nějak spočítáš. No a pak ty čáry změříš a různý takovýhle věci a teď kon v současnosti se mi to hodí“. U: „A k čemu se ti to hodí?“

Ž1: „V matematice, protože ve třetí třídě jsme to dělali docela často a já jsem s tím problémy neměl. Takže se mi to hodilo a pomohlo. Jinak nic moc jsem se nenaučil.“

Ž2: „Mně to pomohlo s tím, že já jsem úplně dobře neuměl s počítačem a teď když máme informatiku, tak se mi to dost hodí“

Ž3: „Já jsem chtěl říct to samý co V. as to, že jsem se naučil lépe pracovat s počítačem.“

Ž4: „No já jsem se z toho nenaučil moc, ale spíš to, abych se do toho počítače dostal sám.“

U: „Kam teď myslíš?“

Ž4: „No do toho google-classroomu a tak no.“

Ž5: „Já jsem se z toho naučil pracovat s tabulkou.“

Ž6: „Já jsem dřív neuměla s počítačem a babička taky ne. No a jak jsme to pořád zapínali, tak jsem se já i babička s počítačem naučila.“

Ž1: „Já jsem se taky naučil víc s počítačem. Teď kon nám ve čtvrtý třídě začíná informatika. Tak zapínání a vypínání jsem už uměl, ale třeba něco si vyhledat, třeba ten zoom, tak to už umím a mám i aplikaci na telefonu a umím s ní pracovat.“

Ž7: „Já jsem se naučila dost dobře pracovat s tou klávesnicí na počítači a že to není po té abecedě, takže mi to pomohlo.

U: „A hodí se ti to v současnosti?“

Ž7: „Jo hodí se mi to, protože teďka pracuju dost s tím počítačem, a ještě na informatiku se mi to hodí. A můžu psát rychlejš a nemusím na tom kompu strávit tolik času.“

Z této otázky můžeme jasně vidět, že žáci, kteří absolvovali on-line výuku v první třídě, mají díky této zkušenosti velké základy v oblasti IT gramotnosti, které využijí nejen v rámci informatiky, ale jsou schopni pracovat s počítačem i mimo výuku.

Příloha č. 4 – Vzor týdenního plánu online výuky paní učitelky ze ZŠ Jana Wericha (březen 2021)

Třída 1. A

Den	Český jazyk ČTENÍ	Český jazyk PSANÍ	Matematika	AJ ČAS	VV, PČ, HV, TV
PO 8.3.	Spolu: Slabikář str. 50, 51 (čtení domácího úkolu) Sami: vystříhnout a doplnit do desek všechna probraná písmena	Spolu: Písanka – kontrola domácího úkolu (str. 28, 29, 30); procvičování - na smazatelné tabulky	Spolu: Učebnice str. 11 (kontrola, dokončení). Str. 12/1	ČAS – sami: Učeb. str. 47 (dle zadání dole na stránce)	PČ – zadání na OneDrive
ÚT 9.3.	Spolu: Slabikář str. 52/srdíčko, hvězdička Sami: zbytek stránky	Spolu: tabulky – nácvik písmene „d“ + slabik. Sami: Písanka str. 31	Sami: Učebnice str. 12/ 2, 3, 5	AJ – spolu: Učeb.str. 36, PS str. 31	VV– online hodina s p. Martanovou, zadání na OneDrive
ST 10.3.	Spolu: Slabikář str. 52/čtení a kontrola DÚ. 52/znovu srdíčko a hvězdička Sami: 53/2 x žlutá tužka (psát velkými tiskacími písmeny) a úkol puzzle	Spolu: procvičování na tabulky + nácvik písmene „S“.	Spolu: Procvičování +a– do 10; Učebnice str. 13 Sami: Učebnice str. 14/ 1		
ČT 11.3.	Spolu: Slabikář str. 52+53/kontrola DÚ Sami: 53/zbytek stránky. Úkol červená tužka - psát vel.tisk. písmeny).	Spolu: tabulky – nácvik písmene „S“ + slabik. Sami: Písanka str. 32	Sami: Učebnice str. 14/ 6		TV-online hodina s p. Škvorovou, zadání na OneDrive
PÁ 12.3.	Spolu: Slabikář str. 53/kontrola DÚ 54/nové písmeno H,h Sami: 54 – slova+text	Spolu: procvičování na tabulky + nácvik písmene „k“.	Spolu: Učebnice str. 14 – zbytek.		HV-prac. List na OneDrive (odeslat do 12. 3.)

Žlutě vyznačené úkoly mi prosím pošlete mailem ke kontrole.